

จะเป็นอะไร

พระอาจารย์สงบ มนฺตฺสฺนฺโต

ถาม-ตอบ ปัญหารธรรม วันที่ ๕ กันยายน ๒๕๕๘

ณ วัดป่าสันติพุทธาราม (วัดป่าเขาแดงใหญ่) ต.หนองกวาง อ.โพธาราม จ.ราชบุรี

ถาม : เรื่อง “บวชโดยไร้อุปัชฌาย์”

กราบนมัสการหลวงพ่อกะผมได้ศึกษาธรรมะและฝึกปฏิบัติอบรมจิตใจตามคำสอนของหลวงปู่มั่น เมื่อศึกษามาได้สักระยะ ด้วยนิสัยผิดแปลกแตกต่างจากผู้อื่น จึงเกิดข้อสงสัยว่าหากกระผมใคร่บวชเป็นภิกษุในพระพุทธศาสนา โดยกระผมจะเจตนายึดเอาแก่นธรรมคือธรรมวินัย ศีล ๒๒๗ และข้อวัตรปฏิบัติของพระกรรมฐานสายหลวงปู่มั่นเป็นทางเดิน กระผมมั่นใจว่าสามารถรักษาได้โดยลำพัง ไม่ต้องการคลุกคลีหมู่คณะ และไม่ต้องการบวชโดยอุปัชฌาย์ เพราะเห็นว่ามีขั้นตอนพิธีกรรมมากมาย และเมื่อบวชแล้วยังไม่สามารถออกอุทกงค์ได้ เนื่องจากติดเงื่อนไขในอายุพรรษา หากกระผมปลงผมและห่มผ้าเหลืองโดยตนเอง และตั้งใจอธิษฐานถือเอาศีลและข้อวัตรดังกล่าว มุ่งปฏิบัติโดยลำพังเพื่อมรรคผลนิพพานในป่าเขา ไม่สนใจหมู่คณะหรือบุคคลใดจนกว่าจะบรรลุดุธรรม ดังนี้

๑. กระผมจะกระทำเช่นนี้ได้หรือไม่ อย่างไร (ยกเว้นในความผิดตามกฎหมาย)
๒. ในทางธรรม การกระทำของกระผมจะถือว่าเป็นภิกษุในพระพุทธศาสนาหรือไม่
๓. หากกระทำได้เช่นนี้นั้นแล้ว สามารถทำให้แจ้งถึงนิพพานได้หรือไม่
๔. เมื่อทำให้แจ้งซึ่งนิพพานแล้ว จำเป็นต้องกลับมาบวชให้ถูกต้องหรือไม่
๕. การกระทำเช่นนี้เป็นบาปหรือไม่

ตอบ : นี่คำถามไฉ ฉะนั้นว่าคำถาม เวลาคิดโดยกิเลสมันคิดแบบนี้ไง คิดว่าเวลาเขาบอกเขาประพฤติปฏิบัติมาก่อน เวลาไปหาครูบาอาจารย์ ครูบาอาจารย์ท่านเทศนาว่าการ

หลวงปู่เสาร์ หลวงปู่มั่น ครูบาอาจารย์ท่านเทศน์บอกให้บวชใจ ให้ประพฤติปฏิบัติ ให้รักษาใจ ให้ดูแลหัวใจของเรา

เวลาหลวงตาท่านไปหาหลวงปู่มั่น หลวงปู่มั่นบอกเลย นิพพานมันอยู่ที่ไหน ท่านมานิพพาน นิพพานอยู่ที่ไหน นิพพานอยู่ที่ใจใช่ไหม ถ้าย้อนกลับไปสู่ที่ใจ ประพฤติปฏิบัติมันจะได้ นิพพานที่นั่น เวลาครูบาอาจารย์ท่านสั่งสอน ท่านสั่งสอนอย่างนั้นนะ สั่งสอนว่าให้ทุกคนมีสิทธิ์ ใจ ทุกคนมีหัวใจ ทุกคนประพฤติปฏิบัติได้ ถ้าทุกคนประพฤติปฏิบัติได้ สัจจะความจริงมันอยู่ที่นี้

ฉะนั้น สัจจะความจริงอยู่ที่นี้ปั๊บ เราก็คิดว่าเราปฏิบัติสายหลวงปู่มั่น เราจะเอาจริงเอางัง แล้วเราคิดว่าเราทำได้ เราทำได้ เห็นไหม แล้วเราคิดว่าเราจะบวชเราเอง เราบวชเราเองให้เป็นพระอย่างนั้น มันเป็นขั้นตอน เดียวจะว่าเป็นเรื่องๆ นะ

อย่างเช่นที่มีความคิดแบบนี้ หลวงปู่เจี๊ยะท่านจะพูดถึงยกย่องสามเณรประมัยเยอะมาก เพราะสามเณรประมัยเขียนเรื่องการพิจารณากาย กายคตาสติ ท่านจะเขียนของท่านมาก แล้วท่านอธิบายของท่าน หลวงปู่เจี๊ยะท่านก็นักภาวนา ท่านไปเห็นหนังสือเล่มนี้ท่านชอบใจ ท่านบอกสามเณรประมัยเขียนหนังสือนี้ถูกต้องและดีงาม แต่เสียดายที่เขาไม่ได้บวชพระ เขาเป็นเณรไง สามเณรประมัยเป็นเณรจนตาย เป็นเณรจนตายเพราะเหตุใด เป็นเณรจนตายเพราะเขามีความคิดแบบนี้เหมือนกันเปี้ยะเลย

เพราะสามเณรประมัย หลวงปู่เจี๊ยะท่านบอกว่า สามเณรประมัยท่านบอกว่าท่านอยากจะบวชพระ แต่อุปัชฌาย์ต้องเป็นหลวงปู่มั่นเท่านั้น เป็นองค์อื่น ไม่ยอมบวช แล้วหลวงปู่มั่นท่านก็เป็นอุปัชฌาย์นะ เห็นในประวัติหลวงปู่มั่น ท่านได้รับการแต่งตั้งเป็นพระอุปัชฌาย์ แล้วท่านได้บวชพระองค์หนึ่งที่วัดเจติยหลวง เชียงใหม่ บวชหลวงตาที่วัดเจติยหลวงองค์หนึ่ง ท่านได้เป็นอุปัชฌาย์ แล้วท่านบวชให้องค์หนึ่งแล้วท่านก็เข้าป่าไปเลย ท่านเข้าป่าไป ท่านทำตัวเป็นแบบอย่าง เห็นไหม เวลาพระป่าเราประพฤติปฏิบัติขึ้นมา เราไม่เห็นแก่ลาภสักการะ เราไม่เห็นแก่ความสรรเสริญของโลก เราจะประพฤติปฏิบัติตามความเป็นจริง ท่านปล่อยวาง พวกศาสนพิธี ท่านปล่อยเรื่องประเพณี ท่านปล่อยหมดเลย

คำว่า “ปล่อยหมด” เราก็บอกว่า ปล่อยแล้วไม่เอาอะไรเลย ท่านปล่อยหมดเลย แล้วท่านทำถูกต้องธรรมวินัยหมดเลย ท่านปล่อยแล้วท่านทำตามสังฆกรรมเป็นความถูกต้อง เพราะอะไร เพราะท่านเป็นผู้นำ

ตอนที่อยู่ที่หนองผือ หลวงตาท่านบอกท่านเป็นมหานะ หลวงปู่มันท่านทำสิ่งใด ท่านก็จับไว้ เพราะท่านเป็นมหา ท่านก็ไปค้นในพระไตรปิฎกได้ชัดเจน วินัยข้อไหน ทำอย่างไร ถูกต้องไหม ท่านเปิดแล้วมันเพี้ยนๆ เลย เห็นไหม ท่านทำถูกต้องธรรมวินัย ทำความเป็นจริงเลย

ที่นี้ศาสนาเข้าไปในที่ไหน ในพื้นที่ใด มันเป็นประเพณีพื้นถิ่น ประเพณีพื้นถิ่นเขามีสิ่งใด อย่างเช่นในภาคอีสานเขาแห่บุญพระเวส แห่บุญพระเวส พระเวสสันดรใจ โดนไล่ออกไปจากราชวัง แล้วนี่ประเพณีแห่บุญพระเวส

หลวงตาท่านอดอาหารอยู่ในป่า แล้วชาวบ้านเขาสงสัย ขอบใจไปดู แห่ไปหาหลวงตา หลวงตาท่านถามเลย จะมาแห่พระเวสใช่ไหม จะมาแห่ท่านกลับเข้าไปในหมู่บ้านใช่ไหม

มันเป็นประเพณี เพราะเราศึกษาในพระไตรปิฎกแล้วเราก็อยากจะทำ อยากจะให้เป็นประเพณี อยากจะทำบุญนะ อยากจะเอาบุญ ฉะนั้น ถ้าสิ่งนี้ เวลาศาสนาเข้าไปในพื้นที่ใด ดุสิตเถรวาทเข้ามาในพม่า พม่าเขาก็มีความเชื่อไปอย่างหนึ่ง เข้ามาในเมืองไทยก็มีความเชื่ออย่างหนึ่ง เข้าไปในเขมร ในลาว นี่เถรวาทหมดนะ แต่ในพื้นที่เขามีวัฒนธรรมประเพณีดั้งเดิมของเขา ศาสนาเดิมของโลกนี้ศาสนาถือผี วัฒนธรรมของชาวบ้าน แล้วศาสนาเข้าไป คนที่มีความคิดอย่างนั้น พอศาสนาเข้าไป มันก็ทำของมันไป

ฉะนั้น เวลาหลวงปู่มัน เวลาท่านละท่านวางประเพณีอันนั้น ท่านละท่านวางไว้พวกความเชื่อ วัฒนธรรมท้องถิ่น วัฒนธรรมท้องถิ่นคิดอย่างนั้น ทำอย่างนั้น ศาสนาถึงมีการกระทำแตกต่างกันไป ท่านวางเรื่องวัฒนธรรมทางโลก แต่ท่านเอาความจริงของท่าน ฉะนั้น ไม่ใช่ว่าประเพณีท่านไม่เอา ไม่ใช่ ท่านเอาความจริง แต่เอาจริงในเนื้อแท้ในพระพุทธศาสนา

ฉะนั้น เวลาเขาบอกว่าเขาฟังธรรมหลวงปู่มัน ปฏิบัติสายหลวงปู่มันแล้วมีความศรัทธา มีความเชื่อ อยากจะประพฤติปฏิบัติตามความเป็นจริง ทำได้ไหม

ทำได้ เวลาทำได้นะ ทำได้เวลาบวชใจ เห็นใหม่ เวลาบวชกัน คนที่ไม่มีโอกาสวาสนาก็พยายามบวชของเขา พยายามปฏิบัติของเขา เวลาผู้ที่เป็นฆราวาสเขาบรรลุลหกรรมเป็นอริยสาวก เยอะแยะไป เขาทำได้ แต่เขาทำ เขาเป็นฆราวาส แต่เรานี่ เราเป็นฆราวาส เราอยากทำ เราก็คือเป็นฆราวาสสิ ถึงบอกว่า เราถามว่าเราอยากเป็นอะไร เราอยากเป็นอะไร

ถ้าเราอยากเป็นพระอริยเจ้า เราก็คือประพฤติปฏิบัติของเราไป เราไม่ต้องบวช ใช้นี้มัน สมมุติ ญัตติจุตตกรรมมันเป็นวินัย เป็นสมมุติ เป็นการกระทำให้ถูกต้อง นี่จึงตามสมมุติ บวช พระนี่ บวชพระมีกฎหมายรองรับ เพราะมันมีธรรมวินัยขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า แล้วยังมีพ.ร.บ.สงฆ์ มีพ.ร.บ.สงฆ์มันมีกฎหมายปกครอง พ.ร.บ.สงฆ์เป็นกฎหมายปกครอง ไม่ใช่ธรรมวินัย

ธรรมวินัยเป็นบัญญัติขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า เป็นพระไตรปิฎก เราก็คือเรียกร้องกันอย่างนี้ เอาแต่ธรรมวินัย ว่าเราต้องทำตามนั้นๆ แต่มันมีพ.ร.บ.สงฆ์ กฎหมาย ปกครอง การปกครองมันก็มีปกครองสงฆ์

ฉะนั้นว่า เราจะไม่บวช ประพฤติปฏิบัติได้ใหม่

จะถามกลับว่า เราทำอะไร เราจะเป็นอย่างอะไร ถ้าเราจะเป็นอย่างอะไร เป็นได้จริงหรือเปล่า ถ้า เป็นได้จริงนะ เพราะถ้าเราเคารพองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า เวลาองค์สมเด็จพระ สัมมาสัมพุทธเจ้าบวชครั้งแรกนะ เขาเรียกเอหิภิกขุ พระพุทธเจ้าบวชง่าย ๆ เลย เวลาพระจะ บวชนะ หาพระพุทธเจ้า พระพุทธเจ้าบอกว่า “เธอจงเป็นภิกษุมาเถิด” เป็นพระแล้ว แล้วพอมี การบวชมากขึ้น มีการบวชมากขึ้นก็ให้บวชโดยถือไตรสรณคมน์

เหมือนบวชเถรวาท บวชเถรวาท เมื่อก่อนบวชเถรวาท บวชพระสมัยกลาง เริ่มต้นตั้งแต่เอหิภิกขุ คือพระพุทธเจ้าบวชเอง “เธอจงเป็นภิกษุมาเถิด เธอจงเป็นมาเถิด” ก็เป็นพระเลย เห็นไหม ถ้า เราเคารพพระพุทธเจ้า แต่พอมันมากขึ้นๆ ก็มีให้พระบวช ให้ถึงรัตนตรัย ถ้าถึงรัตนตรัย เป็น พระมา

แต่พอเยอะขึ้น พระพุทธเจ้าก็บัญญัติแล้ว ให้พิธีกรรมการบวชมันอยู่ในธรรมวินัยที่เขา สืบทอดกันมา ถ้าบวชโดยญัตติจุตตกรรม โดยการญัตติ ด้วยสงฆ์ ต้องบวชอย่างนี้ถึงจะเป็น พระมา ถ้าเป็นพระมา

ถ้าเราบอกว่าเราจะบวชโดยไม่มีอุปัชฌาย์ แต่พระพุทธเจ้าบัญญัติไว้ให้มีอุปัชฌาย์ อุปัชฌาย์อาจารย์ พระพุทธเจ้าบัญญัติเอง พระพุทธเจ้าเป็นคนบัญญัติธรรมและวินัย ถ้าเราจะเคารพพระพุทธเจ้าใช่ไหม เราเคารพศาสดาของเรา เราเคารพ “ธรรมวินัยจะเป็นศาสดาของเรา” ถ้าเคารพพระพุทธเจ้า เราก็ต้องบวชตามธรรมวินัยอันนี้มันถึงว่าจะเป็นการเคารพจริง

ถ้าเราบอกว่าเราเป็นชาวพุทธ เขาบอกเขาเป็นนักปฏิบัติ ปฏิบัติสายหลวงปู่มั่น

หลวงปู่มั่นก็ลูกศิษย์พระพุทธเจ้าแน่ หลวงปู่มั่น หลวงปู่เสาร์ ลูกศิษย์พระพุทธเจ้าทั้งนั้นนะ ฉะนั้น หลวงปู่มั่น หลวงปู่เสาร์ยังเคารพพระพุทธเจ้า แล้วเราจะบวชโดยไร้อุปัชฌาย์ ไม่ต้องมีอุปัชฌาย์ เราจะลบหลู่พระพุทธเจ้าหรือ

เพราะหลวงตาท่านพูด เห็นไหม “เหยียบหัวพระพุทธเจ้าแล้วแสดงธรรม” คือไม่เคารพธรรมวินัย เหยียบยำ แล้วอยากจะอวดว่ามีคุณธรรม ถ้าคุณธรรมเป็นความจริง มันเป็นความจริงในหัวใจของเรา แต่ความจริงขนาดไหน เขาก็เคารพธรรมวินัย เขาก็เคารพพระพุทธเจ้าทั้งนั้นนะ ถ้าเคารพพระพุทธเจ้า ถ้าเราจะเคารพพระพุทธเจ้า เราจะบวช เราจะบวชเป็นพระ เราก็ต้องบวชตามขั้นตอนนี้ เราถึงว่ามันเป็นความถูกต้อง ตามความถูกต้องเพราะเราเคารพ เห็นไหม กตัญญูกตเวที เคารพองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า ก็ทำตามที่องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าวางธรรมวินัยไว้ คือกติกาที่วางไว้

แล้วเราจะบวชโดยไม่มีอุปัชฌาย์

ก็พระปัจเจกพุทธเจ้าไง ตรัสรู้เองโดยชอบ

ถ้าเราจะบวชเอง ทำเอง บวชเองได้อย่างไร ถ้าบวชเอง มันมีบวชได้ บวชใจ บวชเอง ดุสิตเราเป็นฆราวาส เราจะประพฤติปฏิบัติกัน เราไม่มีโอกาสที่ได้บวชพระ ถ้าบวชพระแล้วมันต้องมีประเพณี มันต้องเป็นนักบวชทั้งอาชีพ ทั้งชีวิต ฉะนั้น เราไม่มีโอกาสทำอย่างนั้นได้ เราก็มาประพฤติปฏิบัติเป็นครั้งเป็นคราว อันนั้นคือเรื่องของเขา

แต่ถ้าจะบวชโดยที่ไม่มีอุปัชฌาย์ เราบอกว่าเราจะบวชโดยไม่มีอุปัชฌาย์ เราคิดว่าอุปัชฌาย์ก็คืออุปัชฌาย์ในปัจจุบันนี้ แต่ไม่ได้มองถึงว่าอุปัชฌาย์นี้ใครเป็นคนบัญญัติขึ้น ใครเป็นคนบัญญัติว่าต้องเป็นอุปัชฌาย์ ใครเป็นคนบัญญัติว่าต้องเป็นอาจารย์ เพราะอะไร

เพราะว่าเวลาขอนิสัย เพราะในสมัยพุทธกาลนะ มันมีอุปัชฌาย์บวชพระ แล้วบวชพระ พออุปัชฌาย์เขาตาย พระนี้แตกกระसानชานเซ็นเลย พอมีอุปัชฌาย์ มันก็เหมือนเรามีพ่อแม่ พ่อแม่ก็ดูแลครอบครัว พอพ่อแม่ตาย ลูกๆ แตกกระसानชานเซ็นเลย บางคนสึกไป แล้วก็ไป ฟ้องพระพุทเจ้า

พระพุทเจ้าบอกว่าให้อยู่กับอุปัชฌาย์ มันมีเรื่องวินัยนะ พระต้องถือนิสัย ๕ พรรษา แล้วเวลาไปขอนิสัยครูบาอาจารย์ ถ้าไปเจออุปัชฌาย์ นิสัยจะขาด นี่มันมีของมันไง

ฉะนั้น พอเวลาอุปัชฌาย์ตายไปแล้ว พระนี้แตกกระसानชานเซ็น แล้วก็สึกไปบ้าง ไม่มีคนดูแล เขาก็ไปฟ้องพระพุทเจ้า

พระพุทเจ้าบอกว่า ถ้าบวชแล้วต้องถือนิสัยอุปัชฌาย์ ๕ ปี แล้วถ้าอุปัชฌาย์ตาย ให้ถือนิสัยอาจารย์ได้ ให้ถือพระถ้ามีหลักมีเกณฑ์ ให้ถือนิสัยจากครูบาอาจารย์นั้นต่อ พระนั้นจะได้มีที่พึ่งต่อไปไง อย่างเช่นเราบวชใหม่ เรายังไม่รู้สิ่งใดเลย แล้วเราก็คืออยู่กับอุปัชฌาย์ อุปัชฌาย์ก็ดูแลเรามา พออุปัชฌาย์เราตายตูม! เรายังศึกษามาได้ครึ่งๆ กลางๆ เรายังไม่รู้จริงว่าเราจะดำรงชีวิตอย่างไร เขาให้ไปขอนิสัยจากอาจารย์ได้ นี่มันอยู่ในพระไตรปิฎก

ฉะนั้นว่า เราจะบวชโดยไม่มีอุปัชฌาย์

ถามว่า เราจะเป็นอย่างไร เราจะเป็นอย่างไรหรือเราจะเป็นอย่างพระ ถ้าเราเป็นอย่างพระ เราก็ต้องเป็นพระให้ถูกต้องตามธรรมวินัย เป็นพระก็ต้องบวชโดยอุปัชฌาย์อาจารย์ โดยญาติติจตุตถกรรมยกเข้ามา ยกเข้ามาเป็นสงฆ์ ถ้าจะบวชพระ ถ้าไม่บวช เราก็เป็นฆราวาสปฏิบัติไป มันก็ไม่เสียหายไง

ไฉนบอกว่าจะบวช แต่ไม่บวชอุปัชฌาย์ แล้วมันก็ผิดไง มันก็เท่ากับไปผิดธรรมวินัย ไปผิดพระพุทเจ้า ถ้าเราจะบวชใช้ใหม่ เราจะบวช เราก็บวชถูกต้องตามธรรมวินัย ตามกฎหมายปกครอง แต่ที่นี้ถ้าเราไม่บวช เราอยากประพฤติปฏิบัติ เราก็เป็นปะขาว เราก็ปฏิบัติโดยชาวพุทธ เราถือพระพุท พระธรรม พระสงฆ์ในใจ แต่เราก็เป็นฆราวาส มันก็ไม่เสียหายอะไร แต่เราจะบวชเป็นพระ มันเหมือนกับหลบหลู่พระพุทเจ้า เพราะพระพุทเจ้าเป็นคนบัญญัติเอง ฉะนั้นนี่พระพุทเจ้าบัญญัตินะ บัญญัตินี้เป็นธรรมวินัย ที่นี้เพียงแต่ว่า ถ้าเราบอกว่ามันบวชแล้วมันจะติดขัดเรื่องพรรษาๆ

เราบวชพรรษาแรก เราออกธุดงค์แล้ว เราบวชพรรษาแรกนะ ออกพรรษา ภู่นุ่น ไปพม่า ภู่นุ่นนะ แล้วตอนนั้นมันยังแบบว่าครูบาอาจารย์ เราเองเราก็ไม่รู้ ภาษาเราว่าไปโดยไม่รู้นั้นแหละ แต่มันไฟแรง แล้วสุดท้ายแล้วพอลกลับมาแล้วเห็นว่ามันผิดมันถูก ถึงได้มาเปิดในบุพพสิกขา พอกลับมาที่คณธรรมวินัย คณใหญ่เลยว่ามันถูกมันผิดอย่างไร เพราะเวลาเข้าป่าไปแล้วไปเจอพระไปคุยกัน มันมีประเด็นหลายประเด็น กลับมาก็มาเปิดบุพพสิกขา

ในบุพพสิกขาสอนไว้ว่าบวชแล้วธุดงค์ได้ เราต้องถือนิสัยครูบาอาจารย์ ถือนิสัยอุปัชฌาย์ แต่ถ้าอุปัชฌาย์อนุญาตหรืออุปัชฌาย์อย่างไร เราออกธุดงค์ได้โดยอุบายของเรา แล้วท่านบอกว่า ในบุพพสิกขานะ เราธุดงค์ได้ ไปองค์เดียวได้ แล้วไม่ได้ขอนิสัยใคร แล้วเกิดถ้าเป็นอาบัติขึ้นมาละ

ในบุพพสิกขา บุพพสิกขานี้คือบาลี แปลจากบาลี ถ้าบาลี ก็จะบอกว่าพระไตรปิฎก เอาไว้นั้นแล้ว เอามาจากบาลี ฉะนั้น พอแปลมา ในบุพพสิกขาบอกว่า ถ้าไปคนเดียว ให้ไปหัดภาวนา ถ้าภาวนาแล้วจิตลงดี คือเป็นสมาธิดี ปัญญาเกิดขึ้น ให้ภาวนา เพราะองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าปรารภมาให้ปฏิบัติบูชา องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าต้องการให้ผู้ปฏิบัติมีคุณธรรม ถ้าเราไปที่ไหนแล้วภาวนาดี แต่ไม่มีพระที่ให้นิสัยได้ มันต้องขอนิสัยจากอุปัชฌาย์ แล้วก็อาจารย์ แต่อยู่องค์เดียว

เราอยู่ในป่าภาวนาอยู่องค์เดียว แล้วมีพระธุดงค์มาเจอกันก็บอกว่าอยู่ไม่ได้ ทำไม่ได้ ไข้ เราก็เขมเหมือนกัน แต่เรากลับมา เราก็มาเปิดใจ เปิด เราทำถูก เราทำถูก ในบุพพสิกขาบอกว่า ถ้าภิกษุบวชใหม่อยากออกประพฤติปฏิบัติ ออกธุดงค์ ถ้าธุดงค์ไปแล้ว ไปอยู่องค์เดียว ถ้าภาวนาที่ไหนดี ให้ถือการภาวนาเป็นสำคัญ ถ้าภาวนาดี เป็นสมาธิ มีปัญญาขึ้นมาได้ ให้อยู่ที่นั่น แล้วเกิดอยู่องค์เดียว ไม่มีหมู่คณะ เพียงพรรษาเดียว เอาตัวเองรอดไม่ได้ ถ้ามันเป็นอาบัติ เรารู้ได้ว่าเป็นอาบัติ ให้ตั้งสติไว้ ให้ระลึกไว้ว่านี่เป็นอาบัติ ถ้าเป็นอาบัติก็ปลงอาบัติ คือสำนึก

เราเป็นอาบัตินะ เราเป็นอาบัติปาจิตตีย์ ผลออกไปทำให้ใบไม้มันหลุดจากขั้ว เป็นอาบัติปาจิตตีย์ แต่เรารู้ว่าเราเป็นอาบัติปาจิตตีย์ เราจะปลงอาบัติ แต่ขณะปัจจุบันนี้ไม่มีพระเป็นผู้ปลงอาบัติ ท่านบอกให้กำหนดไว้ในใจว่า ถ้าเราไปเจอพระ เราธุดงค์ไป หรือพระมาหาเรา เจอพระ เราจะรับปลงอาบัติทันที นี่ในบุพพสิกขาบอก ในบุพพสิกขาบอกว่าไปได้

ฉะนั้น โดยหลัก ท่านบอกว่าต้องพนันสั้ย คือ ๕ พรรษาถึงจะออกภาวณาได้ พนันสั้ย หลวงตาท่านบอกว่าให้ ๑๐๐ พรรษาก็ไม่แพ้ถ้าไม่ฉลาด ผู้ที่พนันสั้ยได้คือผู้ฉลาด ฉลาดวัดกันด้วยอะไร ฉลาด เขาวัดด้วยการท่องปาฏิโมกข์ได้ ถ้าท่องปาฏิโมกข์ได้ ๕ พรรษา ส่วนใหญ่แล้วพอบวช ๕ พรรษา เขาจะให้ท่องปาฏิโมกข์ได้ คนที่ท่องปาฏิโมกข์ได้เหมือนกับจบนิติศาสตร์ คนจบนิติศาสตร์ก็ต้องศึกษากฎหมายจบ มันต้องสอบผ่าน ถึงได้นิติศาสตร์ใช่ไหม

นี่ก็เหมือนกัน ท่องปาฏิโมกข์ได้ ปาฏิโมกข์ก็คือศีล ๒๒๗ มันท่องธรรมวินัยได้หมด มันท่องได้ ทำไมมันจะไม่รู้ว่าถูกหรือผิด คนท่องปาฏิโมกข์ได้ เพราะเราท่องปาฏิโมกข์เหมือนกัน เมื่อก่อนท่องปาฏิโมกข์ไม่ได้ ศึกษาธรรมะก็ศึกษาแบบชาวบ้าน พอท่องปาฏิโมกข์ได้ มันท่องตัวบทได้ ปาราชิก ๔ สังฆาทิเสส ๑๓ อนิยต ๒ นิสสัคคีย์ ๓๐ ปาจิตติย์ ๙๒ แล้วก็เสขียวัตร มันท่องได้หมด พอมันท่องได้หมด เราท่องตัวบทได้

นี่ไง พูดถึงว่าผู้ที่ฉลาดหรือไม่ฉลาด เขาวัดกันที่ว่าท่องปาฏิโมกข์ได้หรือท่องไม่ได้ ถ้าท่องปาฏิโมกข์ได้ ๕ พรรษาถึงพนันสั้ย ถ้าท่องไม่ได้ อีก ๑๐๐ ปีก็ไม่พนันสั้ย ต้องขอพนันสั้ยต่อไป อันนี้โดยธรรมวินัยนะ

แต่โดยมารยาท พระกรรมฐานเราจะขอพนันสั้ย จะขอพนันสั้ยครูบาอาจารย์ จะ ๑๐ พรรษา ๒๐ พรรษา ถ้ามีครูบาอาจารย์ที่ท่านลงใจ ท่านก็อยากจะขอพนันสั้ย การขอพนันสั้ยนี้คือการแสดงความเคารพบูชา

พระกรรมฐานเรานี้ละ ถ้าเป็นครูบาอาจารย์ที่เราเคารพบูชา จะขอพนันสั้ย ขอพนันสั้ย การขอพนันสั้ยคือยอมแสดงตนว่าเราเป็นลูกศิษย์ ยอมยกให้ครูบาอาจารย์ที่เราเคารพนี้เป็นอาจารย์ของเรา การขอพนันสั้ย การขอพนันสั้ยโดยวัฒนธรรม การขอพนันสั้ยด้วยหัวใจ การขอพนันสั้ยด้วยครูบาอาจารย์ที่หัวใจที่เป็นธรรม ลงใจครูบาอาจารย์ ท่านขอเป็นประเพณี

แต่การขอพนันสั้ยในตามกฎหมาย ตามธรรมวินัยพระพุทธเจ้าบัญญัติไว้ ๕ พรรษา ถ้าต่ำกว่า ๕ พรรษาต้องขอพนันสั้ย ถ้าไม่ขอพนันสั้ย ล่วงราตรีที่ ๗ พระอาทิตย์ขึ้น อรุณขึ้นวันที่ ๘ เพราะต้อง ๗ วัน ถ้า ๗ วัน ให้ดูนิสสัยกันก่อน ถ้าขอได้ ให้ขอ ถ้าขอไม่ได้ ให้เก็บของไป ให้แยกจากกันไป ถ้าไม่แยก ราตรีที่ ๘ ขึ้น เป็นอาบัติปาจิตติย์ อันนี้ถ้าเราจะเป็นพระ เราก็ต้องเป็นตามธรรมวินัย

แต่บอกว่าเราจะบวชโดยไม่มีอุปัชฌาย์

นี่คิดเอาเอง ถ้าคิดเอาเอง เราไม่ใช่ลบลหู่ใคร ถ้าคิดเอาเอง อยากปรารถนาทำอย่างนี้ ไปลบลหู่พระพุทธเจ้า ลบลหู่ธรรมวินัย เพราะพระพุทธเจ้าเป็นคนบัญญัติไว้ เราเคารพพระพุทธเจ้าหรือไม่เคารพพระพุทธเจ้า ถ้าเราเคารพพระพุทธเจ้า เราต้องเชื่อตามสิ่งที่พระพุทธเจ้าบัญญัติ แต่แล้วนะ แต่ถ้าในปัจจุบันนี้อุปัชฌาย์เขาบวชมาแล้ว อุปัชฌาย์หาเงินหาทอง ผู้ที่บวชแล้วหาแต่ผลประโยชน์ อันนี้มันก็เป็นที่น่ารังเกียจของชาวพุทธ

อุปัชฌาย์ที่ดีเยอะนะ อุปัชฌาย์ที่หัวใจที่เป็นธรรม อยากบวช อยากมีสัทธวิhari ก อยากจะอุ้มชูลูกศิษย์ตถาคต อยากจะทำดี อุปัชฌาย์ที่ดีๆ มีเยอะ อุปัชฌาย์ที่หาเงินหาทองก็มี ถ้าสิ่งอย่างนี้มันเป็นที่ตัวบุคคล มันเป็นที่ตัวบุคคลที่เป็นพฤติกรรมของเขา เราจะไปบอกว่าเพราะมีอุปัชฌาย์แล้วมันผิดอย่างนั้นๆ มันก็ไม่ใช่มันต้องเป็นที่เราฉลาด เราเป็นผู้ฉลาด เราจะหาของเราเอง

ถ้าเราจะเป็นพระ เราจะบวช เราก็หาอุปัชฌาย์ของเรา หาหมู่สงฆ์ที่เราเคารพบูชา แล้วถ้าเคารพบูชา คุยกับท่านก่อนว่าเราบวชแล้วเราอยากจะไปอยู่กับอาจารย์องค์นั้นๆ จะไปขอนิสัยที่นั่นจากอุปัชฌาย์มา นิสัยก็ขาดจากอุปัชฌาย์มา มาขึ้นกับอาจารย์ ถ้าอาจารย์ที่ดีเขาให้ออกปฏิบัติ เราก็ปฏิบัติได้ เราทำได้ ถ้าเราทำได้ เห็นไหม เราจะเป็นอะไร

ถ้าเราจะเป็นพระ เราก็ต้องเป็นพระให้ถูกต้องตามธรรมวินัย เพราะการบวช เขาเรียกวิบัติ ๔ เราท่องผิดๆ ถูกๆ ก็เป็นวิบัติ อักษรวิบัติ ถ้าอุปัชฌาย์วิบัติก็คืออุปัชฌาย์ที่ไม่เป็นอุปัชฌาย์โดยสมบูรณ์ คืออุปัชฌาย์เป็นอาบัติ อุปัชฌาย์มีความบกพร่อง

มันมีวิบัติ ๔ ไง มันมีอักษรวิบัติคือคำท่องของเราที่ไปผิดหัด เขาเรียกอักษรวิบัติ สีมวิบัติ คือสีมามันถูกต้องดั่งงามไหม ได้ถอนไหม ได้สวดถูกต้องเป็นสีมาขึ้นมากถูกต้องหรือไม่ แล้วก็อุปัชฌาย์วิบัติ กรรมวาจาวิบัติ แล้วมันก็มีวิบัติ ๖ อีก วิบัติ ๖ เขาเรียกว่าบริหารวิบัติ คือบริหารมันไม่ถูกต้องตามบัญญัติ มันมีบริหารวิบัติ มันมีวิบัติ ๔ วิบัติ ๖ วิบัติ คำว่า “วิบัติ” วิบัติคือบวชแล้วไม่สมบูรณ์ไง บวชแล้วมันยังไม่สมบูรณ์ ถ้าจะบวชโดยอย่างนั้นนะ

ถ้ามันสมบูรณ์ อุปัชฌาย์ก็สมบูรณ์ อุปัชฌาย์ก็ดีงาม กรรมวาจาก็ดี สีมาก็ถูกต้อง พัทธสีมาด้วยความดีงาม แล้วเราก็ท่อง “นะโม นะมอ นะโม นะมอ”...มี ไฉนมันเป็น मुख ของ

กรรมฐาน มุขของพระเจ้าคุยเล่นกันสนุก ใจแจ่มใสจะบวชไหม้ มันต้องขานนาคไม่ได้ แต่มันก็อยากบวช “นะโม นะมอ นะโม” นี่มันวิบัติ ๔ คำว่า “วิบัติ ๔” อักษรวิบัติ ท่านจะให้ถูกต้องดั่งงามไปหมด

ฉะนั้น สิ่งนี้ กรณีนี้ นี่พูดถึงว่าคำว่า “เราจะเป็นอะไรไหม้” เราก็จะบวชให้ถูกต้องดั่งงามทั้งหมด

ที่นี้เข้าปัญหาแล้วเนาะ นี่ยังไม่เข้าปัญหาเลย

“๑. กระผมกระทำเช่นนี้ได้หรือไม่ อย่างไร (เว้นไว้แต่ไม่ผิดตามกฎหมาย)”

กฎหมายมันก็ผิด กฎหมาย ถ้ามันผิด คำว่า “ผิดกฎหมาย” แบบว่าแต่งชุดราชการโดยไม่มีสิทธิ นี่ก็เหมือนกัน ไม่ใช่พระ นุ่งห่มแบบพระก็ผิดแล้ว กฎหมายมันก็ผิดอยู่แล้ว แต่การกระทำ การกระทำโดยที่เดียวนี้เขาเรียกสิทธิมนุษยชน มันเป็นสิทธิ มันทำได้อะไรได้ เอาไปเถอะ

ถ้ายังเริ่มต้นนะ เริ่มต้นเรายังไม่ลงพระพุทธรูปได้ เราก็ต้องศึกษากันสิว่าบัญญัตินี้ พระพุทธรูปบัญญัติไว้จริงหรือเปล่า พระไตรปิฎกมันเปิดเผยหมดแล้ว ที่ไหนมันก็เอามายืนยันได้ แล้วถ้าพระพุทธรูปบัญญัติไว้แบบนี้แล้วเราจะฝันไปหรือ

แต่อย่างทีพูดถึงนี่ เราก็เลือกเอาสิ เลือกอุปชฌาย์ อุปชฌาย์ท่านพาออกธุดงค์เอง เยอะแยะไป อุปชฌาย์บวชเสร็จแล้วอุปชฌาย์ก็เดินนำหน้า ลูกศิษย์เดินตามท้าย มันก็มี

แต่ถ้าเราไม่ชอบ เราจะอยู่คนเดียว เราบวชแล้วเราออกวิเวก เราบอกละ บอกบวชแล้วจะไปอยู่กับครูบาอาจารย์ก็ได้ ใจนี้ถ้าพูดถึง

“๑. กระผมทำเช่นนี้ได้หรือไม่ เป็นอย่างไร (ยกเว้นแต่ไม่ผิดกฎหมาย)”

กฎหมายมันผิดอยู่แล้ว แล้วภาษาเรานะ เราตั้งใจ เราทำไม่ถูกต้อง เวลามันไปรู้ทีหลัง มันก็สะท้อนใจ ถ้ามันเอาให้ถูกต้อง เพราะอะไร เราต้องเชื่อตั้งแต่สมัยสุโขทัย อยุธยา ธนบุรี แล้วก็มากรุงเทพฯ นักปราชญ์เมืองไทยมันไม่มีเลยหรือ พวกพระนี่ทำผิดมาทุกคนเลยหรือ สมัยอยุธยา ๔๐๐ ปี นักปราชญ์ไม่มีเลยใช่ไหม ไม่มีใครกลั่นกรองข้อความถูกต้องดั่งงามมันมาบ้าง

เลยหรือ มันก็มีมาทั้งนั้นนะ ฉะนั้น ให้เชื่อนักปราชญ์ของเราบ้าง แล้วถ้าเราทำ เราหาทางออกของเราเอง

“๒. ในทางธรรม การกระทำของกระผมจะถือว่าเป็นภิกษุในพระพุทธศาสนาหรือไม่”

ไม่เป็นทั้งนั้นนะ ไม่เป็นเด็ดขาด ไม่เป็นเด็ดขาดเพราะอะไร เพราะยังไม่ได้บวช ในทางธรรม ก็ในทางธรรม ธรรมวินัยก็เป็นธรรมอยู่แล้ว พิธีกรรมบวช หลวงปู่มั่นท่านยังบวชถูกต้องเลย หลวงปู่เสาร์ท่านก็บวชถูกต้อง ก็บวชทั้งนั้นนะ

ฉะนั้นว่า “ในทางธรรม กระผมถือว่าเป็นภิกษุหรือไม่”

ไม่ แต่ในทางปฏิบัติ ในทางปฏิบัติ นางวิสาขาก็เป็นพระโสดาบัน เดียวนี้คุณหัสดีในปัจจุบันนี้ที่เขาเป็นอริยภูมิ เขาปฏิบัติแล้วเขาได้อริยสังใจเลยละ ในทางปฏิบัติ หัวใจมันเป็น ถ้าปฏิบัติเป็นนะมันเป็น แต่หัวใจมันเป็น ไม่ใช่ร่างกายมันเป็น ร่างกายแต่งชุดอะไรก็เป็น ใสนั้น ร่างกายห่มผ้ากาสาพัสตร์ก็เป็นพระ ไม่ห่มผ้าก็ไม่ได้เป็น ร่างกายนี้ใส่ชุดขาวก็เป็นปะขาว นี่ไง แต่หัวใจมันเป็น ในทางธรรม ในทางธรรมก็ไม่เป็น เพราะในทางธรรมก็ต้องบวชถูกต้องตามธรรมวินัย แต่ถ้าในการปฏิบัติ ในการปฏิบัติที่ว่าถ้ามาปฏิบัติแล้วเป็นนะ

“๓. หากกระทำเช่นนั้นแล้วสามารถทำให้แจ้งถึงนิพพานได้หรือไม่”

หากกระทำเช่นนั้น เวลาปฏิบัติไปแล้ว เราจะบอกว่า ถ้าทำอะไรถูกต้องนะ มันทำอะไรแล้วมันจะสะดวกร ถ้าทำอะไรไม่ถูกต้อง มันจะมีนะ

“อย่างนี้ในการกระทำเช่นนั้นทำให้แจ้งถึงนิพพานได้หรือไม่”

ในการปฏิบัติมันอาจจะเป็นไปได้ คำว่า “อาจจะเป็นไปได้เลย” คำว่า “อาจจะ” เพราะอะไร เพราะมันมีอุปสรรคไปเยอะ พอเราบวชอย่างนี้บ๊อบ มันก็จะโดนตรวจสอบ ไปที่ไหนเขาก็แจ้งตำรวจ ไปที่ไหนชาวบ้านเขาก็ไม่รับ

ชาวบ้านไม่รู้เขาก็รับนะ พอเขามาบอกว่าพระองค์นี้บวชผิดมา เขาก็ไม่รับ วันนี้บิณฑบาตบ้านนี้ใส่บาตรดีเลย พอพุงนี้เขารู้ข่าว เขาไม่ใส่บาตร เขาก็เสียใจแล้ว พอเสียใจก็ไปปฏิบัติไม่ลงแล้ว เออ! พอแต่งชุดพระไปที่ไหน เขาเห็นเขาก็ชื่นชม เขาก็ใส่ พอมีคนบอกว่าเป็น

ไม่ใช่พระนะ นี่พระปลอมนะ พอพระปลอม เขาก็ลึงเลใจ ใ้เราก็เลยเรวรนไปหมดเลย เห็นไหม
นี่อุปสรรค

ฉะนั้น เขาบอก “หากไม่ทำเช่นนี้แล้วจะสามารถทำให้ถึงนิพพานได้หรือไม่”

มันจะถึงได้ไม่ได้ก็ตรงนี้ ตรงที่ว่ามันเกิดนิรวณี่ไปหมด มันเกิดอุปสรรคเกิดอะไร แต่เราก็
คิดของเราไปเองไง ทิฐฐิพระ มานะกษัตริย์นะ เราก็คิดว่าทำอย่างนี้แล้วจะไม่มีใครมาจับจ้อง
จับผิด จะไปอยู่ที่ไหนก็แล้วแต่ ในประเทศไทยมันมีฝ่ายปกครอง พื้นที่ในประเทศไทยไม่มี
ตรงไหนว่างเลยละ เพราะมีเจ้าคณะตำบล เจ้าคณะอำเภอ เจ้าคณะจังหวัด เจ้าคณะภาค เขา
ปกครองกันเป็นชั้นๆ

พระที่ไหนเวลาผิด เขาให้เจ้าคณะตำบลที่นั่นตรวจสอบ อย่าคิดว่ามันจะมีที่ไร้นลับ จะ
ให้เราบวชแล้วเราหลบหลีกไปไหนได้ เมืองไทยทั้งเมืองไทย ฝ่ายศาสนจักรอาณาจักรเขา
ปกครอง เขาดูแลอยู่ เอ็งจะไปอยู่ร่องไหน หลืบไหน มุมไหน เจ้าคณะตำบลเขาจะไปสืบ เขาจะ
ไปจับอยู่แล้ว เอ็งไม่ต้องห่วงหรอกว่าไปหลบแล้วจะไม่มีใครเห็น มันจะเกิดตรงนี้ไง ที่นี้เราบวช
ให้มันถูกต้องซะ

ขนาดบวชถูกต้องนะ หลวงปู่เสาร์ หลวงปู่มั่นท่านปฏิบัติมา ประวัติของท่าน ใ้โฮ!
ขนาดถูกต้องตามธรรมวินัยนะ แต่เวลาปฏิบัติเกินหน้าเกินตานั้นะ เกินหน้าเกินตาในสังคมที่เขา
มองนะ มันไม่ใช่เกินหน้าเกินตาโดยหลวงปู่เสาร์ หลวงปู่มั่นท่านคิด

หลวงปู่เสาร์ หลวงปู่มั่นท่านอยากหาความจริง ท่านอยากปฏิบัติให้เจอความจริง ท่าน
ไม่อยากจะเกินหน้าเกินตาใครหรอก ทุกข์ทั้งนั้นนะ ทุกข์นำดูเลย ทุกข์ทุกเรื่องเลย แล้วพยายามจะ
หาทางออก ท่านพยายามประพฤติปฏิบัติของท่าน ท่านไม่ได้คิดว่าเกินหน้าเกินตา แต่ทำดี
กลั่นของศีลกลั่นของธรรม ความดีมันขจรขยายไปไง คุณงามความดีของท่านขจรขยายไปเอง
แต่ท่านต้องพยายามจะปรารณากำจัดทุกข์ในใจของท่าน แต่คุณงามความดีมันขจรขยายไป
แล้วคนไปนับหน้าถือตา ใ้โฮ! มีปัญหาทั้งนั้น

แต่ท่านทำจนว่า ในประวัติหลวงปู่เสาร์ สมเด็จพระวชิรวงศ์ท่านไปขอขมา ขอขมาหลวง
ปู่มั่นนะ สุดท้ายแล้วต้องไปขอขมา ถ้าขอขมาแล้ว สังคมสงฆ์มันก็ร่มเย็นเป็นสุข

นี่ครูบาอาจารย์เราท่านมีอำนาจวาสนาบารมีของท่าน ใ้เราเนี่ยยังไม่ทันบวชเลยนะ จะหาเรื่องใส่ตัวเยอะเยอะเลย ยุ่งไปหมด แต่เราหาทางที่สะดวกสบายดีกว่า

นี่พูดถึงว่า “หากกระทำเช่นว่านี้แล้วสามารถทำให้ถึงนิพพานได้หรือไม่”

เราถึงว่าอาจจะ แต่จริงๆ แล้วไม่ได้บวช อาจทำได้ด้วย ไม่ได้บวช เห็นไหม พวกฆราวาสเขาทำ เขาได้อริยมูมิในใจเยอะเยอะ

“๔. เมื่อทำให้แจ้งนิพพานแล้ว จำเป็นจะต้องกลับมาบวชให้ถูกต้องหรือไม่”

แสดงว่าเอ็งก็สงสัย มันก็เริ่มเรรวนตั้งแต่ตอนต้น เห็นไหม

“ถ้านิพพานแล้วต้องกลับมาบวชอีกหรือไม่”

อ้าว! ก็อยากจะบวชเพื่อได้นิพพาน ถ้าได้นิพพานแล้วกลับมาบวชทำไม เวลาจะไม่นิพพาน ไม่บวช พอนิพพานแล้วจะกลับมาบวชอีก เออ! ก็บวชตั้งแต่ตอนนี้ก็จบไป ไม่ต้องให้นิพพานแล้วค่อยมาบวชหรอก ก็บวชมันตั้งแต่ตอนนี้เลย อยากจะบวชก็บวชตั้งแต่ตอนต้นนี้แหละ แล้วมันได้มรรคได้ผลไปมันก็จบไป ใ้เนี่ยไปกระเสือกกระสนให้มันทุกข์ยากชะ พอเป็นพระอรหันต์นิพพานแล้วจะกลับมาบวชอีก

ทิวฐิของคนมันแปลกนะ ฉะนั้น ทำให้มันถูกต้องชะ แล้วเราหลบหลีกเอาไง เราเกิดมาในสังคมนะ เราเกิดมา เราปฏิเสธมนุษย์ไม่ได้ เพราะเราปฏิเสธตัวเราไม่ได้ เราเป็นมนุษย์คนหนึ่ง มนุษย์เป็นสัตว์สังคม บวชมาเป็นพระยังเป็นสังฆะ ต้องลงสามัคคีธรรม ทำสามัคคีธรรมร่วมกัน ลงอุโบสถร่วมกัน

เราหลีกเลี่ยงความเป็นมนุษย์ของเราไม่ได้ เราหลีกเลี่ยงสังคมนะไม่ได้ ฉะนั้น เราพยายามหาช่องทางรักษาหัวใจเรา แล้วเอาหัวใจเราให้พ้นจากทุกข์ แล้วพ้นจากทุกข์แล้วจะมีหลักมีเกณฑ์ แล้วจะกลับมาคิดที่เราคิดนี้ พอเรามีสติปัญญา เรากลับมาคิดถึงที่เราคิดนะ เอ๊ะ! ทำไมเราคิดได้อย่างนี้ก็ไม่รู้เนาะ ถ้ามันผ่านไปแล้วนะ มันจะบอกเลย อืม! ทำไมเราคิดได้อย่างนี้ก็ไม่รู้ แต่ตอนนี้มันคิดบอกคิดถูกๆ แต่พอมันผ่านไปแล้วนะ เอ๊ะ! ทำไมเราคิดอย่างนี้ก็ไม่รู้

ฉะนั้น ถ้าทำให้หนีพยานจบแล้วก็คือจบ มาบวชใหม่อะไร บวชนั้นเป็นสมมุติ แค่ทำพิธีกรรมเท่านั้นเอง ถ้าเราทำได้จริงนะ จบเลย แล้วถ้าทำได้จริงนะ อย่างที่ว่า มันก็จะไม่เกิดทิวฏฐิอย่างนี้ ถ้าทำได้จริง มันราบ

หลวงตาบอกครูบาอาจารย์ราบกับธรรมวินัยพระพุทธเจ้ามาก หลวงปู่มั่นเคารพมาก เคารพธรรมวินัยนี้เคารพมาก แต่เวลาท่านพูด ท่านพูดสอนไร ท่านพูดสอน เห็นไหม ศึกษาธรรมะขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าประเสริฐนะ ใส่ลิ้นชักไว้ เพราะกิเลสมันเอาไปหลอกใช้ กิเลสไปเอาธรรมะของพระพุทธเจ้ามาหลอกเรา แล้วบอกเป็นอย่างนั้นๆ สร้างภาพ แล้วเราก็ก้มลูกคลูกหลานไป ฉะนั้น เอาใส่ลิ้นชักไว้ อย่าไปคิดถึง แล้วทำให้เป็นความจริงขึ้นมา

ท่านพูดด้วยเทคนิค ด้วยการให้เราประพฤติปฏิบัติได้ง่าย ท่านไม่ได้ลบหลู่ ท่านไม่ได้ดูถูก ท่านเคารพ ครูบาอาจารย์ที่ท่านมีคุณธรรมในใจ ท่านราบเลย ศิโรราบพระพุทธเจ้าเลย เป็นไปไม่ได้หรอกที่คนที่มีคุณธรรมแล้ว แล้วกระด้างกระเดื่องกับธรรมวินัย เป็นไปไม่ได้

แต่ไอ้พวกกิเลสต่างหาก คิดไปคิดมาบอกว่าถ้าเป็นพระอรหันต์แล้วค่อยไปบวช

“๔. เมื่อทำให้แจ้งนิพพานแล้ว จำเป็นต้องกลับไปบวชให้ถูกต้องหรือไม่”

บวชชะตอนนี้ชะก็จบ ไม่ต้องถามเลย

“๕. การทำเช่นนี้จะบาปหรือไม่”

การทำเช่นนี้ เห็นไหม การทำเช่นนี้ ภาษาเรา พระพุทธเจ้าบัญญัติให้ทำอย่างนั้น เราทำแตกต่าง เห็นไหม กล่าวคู่พุทธพจน์ พระพุทธเจ้าไม่ได้บัญญัติ ไม่ได้สอน แล้วเราไปบอกว่า พระพุทธเจ้าสอนอย่างนั้น นี่กล่าวคู่พุทธพจน์

ถ้ากล่าวคู่พุทธพจน์ ภิกษุกล่าวคู่พุทธพจน์ มีภิกษุสวดบอกถึง ๓ คน ให้เปลี่ยนความคิด ถ้าไม่เปลี่ยน เป็นอาบัติสังฆาทิเสส นี่ภิกษุนะ

แล้วว่าจะเป็นบาปหรือไม่

ถ้าเราไปบิดเบือนนะ บิดเบือนทั้งๆ ที่รู้แหละ ใจนี้ไม่รู้ ไม่รู้หรอกว่าอุปัชฌาย์ก็พระพุทธเจ้า เป็นคนบัญญัติเอง อุปัชฌาย์อาจารย์ พระพุทธเจ้าบัญญัติขึ้นมา พิธีกรรมบวชนี้พระพุทธเจ้า บัญญัติขึ้นมา แล้วถ้าเราเคารพพระพุทธเจ้า เราก็ทำตามนั้นนะ

เพียงแต่ว่าภิกษุที่บวชมาแล้ว ภิกษุที่กิเลสหนาเขาก็เอาสถานะของเขามาหา ผลประโยชน์ ถ้าภิกษุที่เป็นครูบาอาจารย์ที่เทิดทูนธรรมวินัย ภิกษุที่ประเสริฐ ท่านพยายามจะ รื้อสัตว์ขึ้นสัตว์ ท่านพยายามจะถอนอมรักษา ท่านพยายามจะขมวดสันทายาท ท่านพยายามจะ เกื้อกูล ภิกษุที่จะเกื้อกูลก็เยอะ ภิกษุที่หาผลประโยชน์ก็มี เพียงแต่เราจะทำอย่างไร

นี่เขาบอกว่าเขาบาปหรือไม่ ถ้าทำเช่นนี้จะบาปหรือไม่

ทำเช่นนี้ก็คือทำต่างจากที่พระพุทธเจ้าสอน เราพยายามทำให้มันถูกต้องซะ เพียงแต่ว่า เราจะบอกว่าพอไปเห็นไง พอไปเห็นสังคมเป็นแบบนั้น สังคมเป็นแบบนั้นทำให้เราท้อแท้ เราก็ คิดหาทางออกอย่างนี้ไง แต่ถ้าเราคิดให้ถูกนะ นั่นเป็นกรรมของสัตว์ เขาสร้างเวรสร้างกรรมของ เขา เราปรารถนาคุณงามความดี แล้วเราทำความดีของเรา

นี่พูดถึงว่าเราจะเป็นอะไร ถ้าเราเป็นอะไรก็ได้ตามความเป็นจริง แล้วเป็นได้ถูกต้อง ตามธรรมวินัยด้วย

อันนี้ก็อีกอย่างหนึ่ง อันนี้ยิ่งยุ่งใหญ่เลย เรื่อง “หายสงสัย” เขาว่าเราหายสงสัยนะ ใจโง่! ตายเลย

ถาม : เรื่อง “หายสงสัย”

กราบนมัสการหลวงพ่ोज้าคะ หนูกราบเรียนถามหลวงพ่อกเกี่ยวกับการปฏิบัติเจ้าคะ แต่ ก็ยังสงสัย

หลวงพ่อก : ก็ไหนว่าหายสงสัยแล้วไง

ถาม : แต่ก็ยังสงสัยจึงกราบเรียนถามหลวงพ่ोज้าคะ ตอนนี้นั่งเฉยๆ นั่งแล้วได้ ยินเสียงดังๆ เป็นบ่อยๆ มีเกือบทุกวันเจ้าคะ แต่ล่าสุดนั่งแล้วได้ยินเสียงเหมือนอย่างเคย ดัง มากๆ แต่คราวนี้ที่พื้นนั่งอยู่ไหวด้วยเจ้าคะ เกิดอาการทางจิตที่มีสมาธิไหมคะ และยังให้แสง

ด้วยตาเปล่าที่เคยกราบเรียนหลวงพ่ोज้าคะ และชาตินี้หนูจะมีบุญวาสนาปฏิบัติให้พ้นทุกข์ได้ไหมเจ้าคะ

ตอบ : ถ้าปรารถนาจะพ้นจากทุกข์นะ เราปฏิบัติให้สมควรแก่กรรม ผู้ใดปฏิบัติกรรมสมควรแก่กรรม เห็นไหม เวลาธรรมขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า ผู้ใดปฏิบัติกรรมสมควรแก่กรรม โลกนี้จะไม่ว่างเปล่าจากพระอรหันต์เลย จะไม่ว่างเปล่าจากพระอริยบุคคล พระอริยบุคคลคือการประพฤติปฏิบัติกรรมสมควรแก่กรรม

ถ้าการปฏิบัติกรรมสมควรแก่กรรม สัจธรรมมันเป็นข้อเท็จจริงอยู่แล้ว แล้วเราประพฤติปฏิบัติกรรมสมควรแก่กรรม คือปฏิบัติสัจธรรมด้วยความเป็นจริง ถ้าด้วยความเป็นจริง เกิดกิจจกญาณ เกิดกิจจกญาณ กิจจากการกระทำของจิต จิตมันเกิดการกระทำ จิตเกิดจากการชักฟอก จิตเกิดจากอริยมรรค จิตเกิดศีล สมภาวิ ปัญญาโดยข้อเท็จจริง โดยเนื้อหาสาระ ไม่ใช่โดยการจำ โดยการคาดหมาย โดยจินตนาการ ถ้ามันเป็นสัจจะความจริง เห็นไหม ผู้ใดปฏิบัติกรรมสมควรแก่กรรม สมควรแก่กรรม สมควรมันก็เป็นความจริงขึ้นมา ถ้าเราบอกว่าเราจะพ้นทุกข์ ถ้าเราปฏิบัติกรรมสมควรแก่กรรม

แต่นี้เราประพฤติปฏิบัติขึ้นมา เสียงดัง แสงสีเสียงต่างๆ มันไม่สมควรแก่กรรม มันไม่สมควรเลย มันเป็นหญ้าปากคอก มันเป็นเรื่องประพฤติปฏิบัติ การประพฤติปฏิบัติใหม่มันจะมีอาการสั่นไหว อาการวูบ อาการ มีวิตก วิचार ปิติ สุข เอกัคคตารมณ์ มันเกิด เกิดวิตก วิचार

พุทโธ เวลาวิตก วิตกขึ้น พุทโธๆ นี่วิचार เวลาเราเกิดปัญญาอบรมสมาธิ มันเกิดวิตก วิचार เกิดวิตก วิचार เกิดการพิจารณา เกิดการพิจารณาโดยโลกียปัญญา พอพิจารณาไปแล้ว พอจิตมันเริ่มเบาบางลง จิตมันเริ่มมีบาทฐานขึ้น มันก็เกิดปิติ ปิติมันก็มีความรู้ความเห็น นี่หญ้าปากคอกใจ เกิดตัวสั่นไหว เกิดตัวพอง เกิดความว่าง เกิดต่างๆ นี่มันเกิดปิติ

ปิติแล้ว คนมีปิติแล้ว “โอ้ย! หลวงพ่อนี้มันอะไร ปิติมันซาบซ่านหมดเลย” มันความสุข เกิดปิติมันก็เกิดสุข เกิดสุขแล้วถ้าทำต่อเนื่องไป มันก็เกิดความตั้งมั่นของใจ ถ้าจิตใจมันตั้งมั่นขึ้นมา มันจะเป็นองค์ของฌาน องค์ของสมาธิ วิตก วิचार ปิติ สุข เอกัคคตารมณ์ ก็แค่นี้

ถ้าปฏิบัติกรรมสมควรแก่กรรมไง ถ้าปฏิบัติกรรมสมควรแก่กรรม สิ่งนี้เป็นไง แล้วหายสงสัย หายสงสัยในอะไร ถ้ามันเสียงดัง เสียงอะไรดัง เห็นแสง แสงนี้ตามันเห็น เรานั่งกันอยู่

พระอาทิตย์ขึ้น โอ้โฮ! กลางวันคนทำงานเขาร้อน เขาต้องปิดลูกตา แสงสว่างจ้าเลย เขาปฏิเสธด้วย แสงยูวี ต้องทากันแดดเลย เขาไม่ต้องการแสง เขาเห็นจนเบื่อ เห็นอยู่ทุกวัน เห็นตั้งแต่เกิดจนตาย ไม่เห็นตื่นเต้นเลย เห็นแสงอะไร เสียงดัง เสียงอะไร

ใครมาภาวนาที่นี่ ก่อนหน้านี้ หุ่มนึงทุกคนเบื่อแล้ว รกขยะมันวิ่งมาโครมๆ เสียงดัง เสียงดัง เสียงอะไร

รูป รส กลิ่น เสียงเป็นบ่วงของมาร เป็นพวงดอกไม้แห่งมาร ที่นี้การปฏิบัติไปมันปฏิบัติแค่นี้ ฉะนั้น ถ้าอันนี้แค่นี้เนาะ ต่อไปตัดทิ้งเนาะ เพราะว่าต่อไปก็พูดเยอะมากเลย เห็นนิมิตครูบาอาจารย์ เห็นนิมิตไปหมดเลย แล้วสุดท้ายสรุปลงว่า “เมื่อคืนนี้หลวงพ่อกำลังมาในนิมิต มาตรวจจิตหนู”

กูไม่ได้ไป กูไม่รู้เรื่อง กูไม่ได้ไปหรอก

นี่ไง เขาบอกหายสงสัย ถามหลวงพ่อกำลังมาตั้งแต่แสง เวลาเกิดแสง เกิดสี เกิดต่างๆ ขึ้นมา

ผู้ที่ปฏิบัติ เราอยู่ในวงปฏิบัติ เราส่งสารคนปฏิบัติ ไปรู้ไปเห็นอะไร มีประสบการณ์อะไร เวลาพูดออกไป คนเขาจะดูถูก เหมือนคนบ้าคนบอ

ไอ้ที่เราพูดอยู่นี้ เราปกป้องคนที่ปฏิบัติ เวลาปฏิบัติมีคนคอยจบบ้าง คอยทำลาย คนจะทำคุณงามความดี ให้คนทำดีคนหนึ่งแสนยาก ไอ้คนจะทำคุณงามความดีมีแต่คนคอยขัด คอยกีดคอยขวาง ไอ้คนจะทำความดีทำความดีไม่ได้เลย ไอ้คนจะทำความดี คนทำความดีโดยวุฒิภาวะที่อ่อนด้อย ทำอะไรหยาบจับเล็กๆ น้อยๆ ก็ว่าตัวเองทำดีๆ ทำดี เขาทำ

กรณีนี้มันเหมือนกับที่ว่า สมเด็จพระมหิตลาธิเบศร อดุลยเดชวิกรม พระบรมราชชนก โรงพยาบาลศิริราช สอนหมอให้ เห็นประโยชน์สาธารณะเป็นที่หนึ่ง เห็นประโยชน์เราเป็นที่สอง ต้องเห็นผลประโยชน์สาธารณะเป็นที่หนึ่ง เห็นผลประโยชน์ของคนไข้ เห็นผลประโยชน์ของสังคมเป็นที่หนึ่ง ประโยชน์ของเราเป็นที่สอง

นี่ก็เหมือนกัน สิ่งที่ว่าหญาปากคอก ไปรู้ไปเห็น เสียงดัง

ที่เราพูดนี้เราพูดเพื่อปกป้องคนที่ปฏิบัติ ที่นี้ปกป้อง เราปกป้องคนที่ชอบธรรม ปกป้องคนที่ปฏิบัติธรรมสมควรแก่ธรรม คือสติสัมปชัญญะสมบูรณ์โดยสมบูรณ์ แล้วปฏิบัติโดยข้อเท็จจริง แต่โดยปกติ จิตของคน จิตนิสัยของคน จิตที่อ่อนไปรู้ไปเห็น ไปอะไรต่างๆ

การรู้การเห็น เห็นจริงไหม จริง แต่ความเห็นจริงไหม ไม่จริง ไม่จริงเพราะอะไร ไม่จริงเพราะมันเพ้อเจ้อ ถ้าการเห็นจริง จิตมันสงบแล้วมันสงบอย่างไร แล้วถ้ารู้ ถ้าคนเป็น คนบริหาร จัดการเป็น คน คูสิ นักบินอวกาศเขาบังคับจรวดไปอวกาศ เขาบังคับไปที่สถานีอวกาศ เขาไปเปลี่ยนสัมภาระ

นี่ก็เหมือนกัน เวลาจิตเราสงบแล้ว เราควบคุมได้ คนที่ปฏิบัติแล้วมันต้องมีอุคคภาวะ เจริญเติบโตขึ้น ปฏิบัติที่แรก จิตเรายังไม่มีสติสัมปชัญญะขึ้นมา พอไปรู้เห็นอะไร พอเห็นแล้วเราก็อวไว้ แล้วเราปฏิบัติต่อเนื่องไป ครั้งต่อไปมันจะดีขึ้น พอมันจะส่งออกไป เราก็มีสติเท่าทันความคิดเรา ถ้ามันจะแอลบไซใหม่ เราก็อวไว้ซะดื้อๆ มันก็ไปไม่ได้ เห็นไหม เหมือนจูงสัตว์ เวลาจูงสัตว์ไป เราจับสายมันไว้ แล้วสัตว์มันจะดีคือ สัตว์มันจะเอาแต่ใจมันนะ เราก็อพยายามบังคับให้สัตว์นั้นเดินตามไปกับเรา

จิตก็เหมือนกัน ถ้ามันเสียงดังขึ้นมา แสงสีต่างๆ ไปไกลเลยตอนนี้ ไปถึงครูบาอาจารย์ ไปถึงหลวงพ่อมাত্রวจิตเลย หลวงพ่อมารู้จักจิตของหนูเลย

โอ้ย! กรณีอย่างนี้มันจะต้องจบ เราปฏิบัติเพื่อสัจจะความจริงนะ ถ้าปฏิบัติแล้ว ถ้ามีความเห็นอย่างนี้ ถ้าความเห็นนิมิตต่างๆ ร้อยแปดพันเก้า แล้วก็จะบอกว่ามันเป็นความจริงๆ

มันเป็นความจริง ความจริงถ้าเราไปกราบครูบาอาจารย์ ไปกราบหวังพึ่งบารมีเพื่อบุญกุศลของเรา เห็นไหม เพราะเราบวชใหม่ๆ อยู่บ้านตาด เวลาบิณฑบาตกลับมา บาตรของหลวงตา พระทุกคนอยากจะอุปัฏฐาก คืออยากจะรับกลับมา แล้วสุดท้ายแล้วมันพระเยอะ ก็คนละเล็กคนละน้อยขึ้นมา คือทุกคนอยากได้บุญ

อยากได้บุญตรงไหน เพราะอยากได้บุญกุศลจากครูบาอาจารย์ของเรา อยากได้ปัญญา เพราะครูบาอาจารย์ของเราท่านมีปัญญา เราก็อยากอุปัฏฐากอุปัถม์ของท่าน เพื่อเวลาเราไปปฏิบัติแล้วเราอยากมีปัญญาย่างนั้นบ้างไง อยากมีปัญญาแทงทะลุกิเลสเป็นชั้นๆ นะ แต่เรายังทำเองไม่ได้ เราก็อหวังพึ่ง

เวลาหลวงตาบิณฑบาตกลับมาณะ เราก็อยู่ด้วยนั้นนะ รับกันคนละนิดคนละหน่อย รับบาตรท่านมา ก็อยากจะทำอย่างนั้นนะ เพราะนิสัยหลวงตาท่านไม่เหมือนองค์อื่น องค์อื่น เห็นใหม่ เวลากลางคืนขึ้นมาก็ไปนวดเส้นไปอะไร หลวงตาที่ท่านไม่ให้เข้าใกล้เลย ไม่มีใครเข้าใกล้สงฆ์ ท่านสงฆ์ของท่านเอง ไม่ให้ใครสงฆ์ด้วย ธรรมดาที่อื่นมีสงฆ์ครูบาอาจารย์ ต้องไปล้อมหน้าล้อมหลัง หลวงตาท่านไม่ให้เลย ท่านสงฆ์ของท่าน เราแค่เข็นน้ำไปให้ท่านเท่านั้น แล้วอย่างอื่น ท่านไม่ให้เข้าใกล้ ท่านไม่ให้เข้าใกล้ตัวท่านเลย ทั้งๆ ที่ท่านเป็นคนอุปัฏฐากหลวงปู่ มัน หลวงปู่มันวางธรรมและวินัยไว้ วางข้อปฏิบัติไว้ให้พวกเราปฏิบัติด้วย แต่เวลาท่านให้ปฏิบัติในหัวใจ ท่านให้เอาจริงของท่าน

ฉะนั้น สิ่งที่ปฏิบัติให้มันเป็นจริงในนี้ ถ้าเป็นจริงในนี้ ไม่ต้องบอกว่า “โอย! ไปกราบองค์นั้น ไปว่าองค์นั้นมาอนุโมทนาอย่างนี้ องค์นั้นมาอนุโมทนาอย่างนั้น”

โอยโอย! เหนื่อย เจออย่างนี้แล้วเหนื่อยเลยนะ ทั้งๆ ที่เวลาพูดนี้แหละ พูดเพื่อผู้ที่ประพฤติปฏิบัติ เวลาปฏิบัติไป ที่ว่าหลวงปู่มันว่าแก้จิตแก้ยาก มันไปรู้ไปเห็นร้อยแปด แล้วรู้เห็นมันคืออะไรละ แล้วนี่เวลาเขียนมาถาม เขียนมาถามหลวงพ่อ เห็นสงเห็นแสง

โอยที่เห็นสงเห็นแสง เวลาเราพูด เราพูดให้กำลังใจทั้งนั้นนะ เวลาเราบอก เราบอกว่าถูกพอถูก มันบอกมันเป็นพระอรหันต์แล้ว แล้วมันมาถาม “หลวงพ่อ องค์นั้นเป็นพระอรหันต์แล้ว”

“ทำไมล่ะ”

“ก็หลวงพ่อบอกว่าถูก”

หา! กล้วยงงเลยนะ

คำว่า “ถูก” คือปฏิบัติถูกต้องดีงามเท่านั้นนะ ถ้าเป็นปฏิบัติธรรมสมควรแก่ธรรม เ็งจะต้องรู้ตัวเอง ถ้าเ็งยังไม่รู้จักตัวเองเลย คนอื่นจะมารู้จักเ็งได้อย่างไร ปฏิบัติธรรมสมควรแก่ธรรม เ็งจะได้ขึ้นไหน เ็งจะรู้ตัวเอง

โอยนี้ให้หลวงพ่อๆ เขาว่าหลวงพ่อกันทั่วบ้านทั่วเมืองนะมึง แล้วคนที่ไม่มีเครดิตอย่างหลวงพ่อนี้ไปรับประกันใครได้วะ กล้วยงงรับประกันตัวกูไม่ได้เลย กล้วยงงเอาตัวกูรอดไม่ได้เลย เขายังว่ากูทั่วบ้านทั่วเมืองเลย แล้วมึงบอกว่ากูนี้ไปตรวจเช็คให้มึงเป็นนั่นเป็นนี่ แล้วมันจะมีเครดิตได้

อย่างไร เพราะว่าเครดิตกูมันไม่มี เขาค่ากู ๓ โลกธาตุ แต่บอกว่ากูไปรับรองเอ็ง กูไปตรวจจิต เอ็ง เออ! มันก็แปลกเนาะ

นี่พูดให้เห็นใจ ให้เห็นว่า เราสังคมปฏิบัตินะ เราสังคมปฏิบัติ เราจะต้องปฏิบัติธรรมสมควรแก่ธรรม คนที่ปฏิบัติธรรมเขาจะต้องมีสติ มีสมาธิ มีปัญญา การเดิน การเหยียด การคู้ เขายังมีสติปัญญา การพูดการจา การพูด เห็นไหม พูดพรวดพราด พูดเพ้อเจ้อ นี่เขาเรียกว่าคนไม่ใช่ปฏิบัติ คนปฏิบัติเขาสงวนคำพูดเล็กๆ น้อยๆ สื่อสารกันแค่พอรู้เรื่อง

อยู่บ้านตาด เวลาอยู่กับหลวงตานะ เขาไม่ให้พูดเลย เขาให้ใช้ส่งสัญญาณกัน กระแอมๆ คุยกันแค่นี้แหละ เหมือนคนใบ้ กระแอม ไฉนนั้นก็กระแอมๆ เอ๊ะ! คุยอะไรกันวะ เวลาอยู่บนศาลาเขาคุยกันอย่างนี้ บ้านตาดนะ กระแอมๆ

เขาไม่ให้คุยกัน เขาไม่ให้เพ้อเจ้อ คนปฏิบัติเขาจะมีสติปัญญาอย่างนี้ คำพูดเขาต้องมีเหตุมีผล พูดฟังแล้ว มันฟังแล้วมันเป็นเรื่องเป็นราว

ไฉนนี่พูด “หลวงพ่อส่งจิตไป”

ก็คนพูดบอกกูไม่เคยไป กูไม่ได้ส่งไป กูนั่งอยู่ที่นี่ เพ้อเจ้อ

ทั้งที่เวลาเราพูด เราพูดเพื่อสังคมปฏิบัตินะ เรารู้ว่าจิตนี้มันแก๊ยาก จิตนี้มันรู้เห็นร้อยแปดทั้งนั้นนะ เพราะคนปฏิบัติมันต้องผ่านอย่างนี้มาก่อน แล้วผ่านอย่างนี้มาก่อน เขาก็ตั้งสติ ควบคุมให้ดี พอดีแล้ว มันก็เป็นสมาธิ สมาธิคือถูกต้องดีงาม ถูกต้องดีงามถึงจิตสงบมีกำลัง แล้วยกขึ้นสู่วิปัสสนา แล้วใช้ปัญญาไป ปัญญามันเกิดภาวนามยปัญญา ปัญญาเฉพาะของเรา ปัญญาเฉพาะเกิดจากภาวนามยปัญญา เกิดจากจิตชำระจิต ถอดถอนกิเลสในจิตดวงนั้น มีเฉพาะ เฉพาะจิตดวงนั้น ใช้จบแล้วก็คือจบ คนอื่นเอาไปใช้ประโยชน์ไม่ได้ มันเป็นปัญญาเฉพาะที่เกิดที่นั่น ทำลายกิเลสในใจนั้น แล้วก็ดับลงที่นั่น มันไม่มีเหลือเผื่อแผ่ไปถึงใคร

มีแต่องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าวางธรรมวินัยนี้ไว้เพื่อแม่เรา ธรรมและวินัยขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า ธรรมๆ ธรรมคือสังฆธรรมที่ท่านวางไว้ เราศึกษาเอามาเป็นประโยชน์ แต่มันก็เป็นเฉพาะขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าในใจขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า ชำระล้างกิเลสในใจขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า

เราจะประพฤติปฏิบัติขึ้นมามันก็ต้องเกิดศีล สมาธิ ปัญญา เกิดจากปัญญาเฉพาะในใจของเรา ไม่ต้องงอนงอนนั้นมา งอนนี้มาๆ

เอ็งจะสร้างหนังหรือ ทวิภพสิ ไม่ใช่ เราปฏิบัติของเราตามความเป็นจริงนะ ถ้าเป็นจริงมันจบ

นี่มันไปใหญ่ไ้ เราตอบปัญหา ภาษาเรา เราก็เป็นพระองค์หนึ่งที่โดนเสียดสีมาพอสมควร นี่การประพฤติปฏิบัติ หลวงตาท่านบอกว่าท่านปฏิบัติแล้วท่านถึงไม่พูดกับใคร ถ้าพูดออกไป คนที่ไม่เข้าใจเขาหาว่าเราบ้า ถ้าคนที่สงสัยก็หาว่าเราซี้ไ้

แต่ถ้าคนเป็น “เอื้อะ! เอื้อะ! เอื้อะ!” คนที่ปฏิบัติเขาเป็น เขาอยาก “เอื้อะ! เอื้อะ!” เขาหาอยู่ไ้ “เฮ้ย! พุดถูก” คนเป็นร้องอย่างนี้เลยละ ไ้คนไม่เป็นว่าซี้ไ้...ก็มันไม่รู้ มันไม่รู้ มันสัมผัสไม่ได้ มันจะรู้อะไร

แต่ถ้าคนรู้คนแสวงหานะ ไ้โฮ! ร้องเอื้อะ! เอื้อะ! เลย เอื้อะ! เอื้อะ! ไม่เอื้อะธรรมดา ต้องหาองค์นี้ให้เจอ ต้องไปให้ได้ ต้องเข้าไปหาถึงท่าน ถ้าคนเป็นนะ แต่คนไม่เป็น อีกเรื่องหนึ่ง

แต่ไ้คำถามนี้ “หายสงสัย” มันเพ้อเจ้อ เพ้อเจ้อจนเราไม่อยากจะพูด พูดไปแล้วมันไม่เป็นประโยชน์ไ้ ฉะนั้นถึงว่า ถามหลวงพ่อกมาเยอะแล้วแหละ ที่นี้ก็ถามหลวงพ่อกอีก

ฉะนั้น เราถึงว่าจะเป็นอะไรไ้ จะเป็นอะไร จะทำอะไร ให้มีสติสัมปชัญญะ ไ้เป็น ถูกต้องดีงาม ปฏิบัติธรรมสมควรแก่ธรรม เอวัง